

Kaplanova 1931/1
148 00 Praha 11 – Chodov
T: 283 069 242
F: 283 069 241
ID DS: dkdkdj
aopkcr@nature.cz
www.nature.cz

dle rozdělovníku

NAŠE ČÍSLO JEDNACÍ: SR/0150/US/2018-2

VYŘIZUJE: RNDr. Hoffmann

PRAHA 14. 3. 2019

VEŘEJNÁ VYHLÁŠKA

Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, odbor zvláštní ochrany přírody jako orgán ochrany přírody příslušný podle ust. § 75 odst. 1 písm. e) a ust. § 78 odst. 1 a odst. 3 písm. b), písm. c), písm. g), písm. h) a písm. k) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále jen "ZOPK"), **v y d á v á** podle § 173 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

OPATŘENÍ OBECNÉ POVAHY Č. 2

I. jímž podle § 56 odst. 4 ZOPK ve spojení s § 56 odst. 1 ZOPK a § 73 odst. 2 ZOPK povoluje v zájmu ochrany přírody u všech zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, přičemž u těch, které jsou předmětem ochrany podle práva Evropských společenství **ve spojení s § 56 odst. 2 písm. a) a d) ZOPK**, pro neexistenci jiného uspokojivého řešení s tím, že povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany

I.A. výjimku ze zákazů uvedených v § 49 odst. 1 ZOPK, konkrétně ze zákazu zvláště chráněné rostliny a jejich části sbírat, trhat, vykopávat nebo jinak rušit ve vývoji,
a výjimku ze zákazů uvedených v § 50 odst. 2 ZOPK, konkrétně u obratlovců ze zákazu chytat a zraňovat zvláště chráněné živočichy a rušit je ve vývoji a u bezobratlých ze zákazu chytat, usmrcovat a držet zvláště chráněné živočichy a ze zákazu sbírat jejich vývojová stádia,
v souvislosti s prováděním inventarizačních přírodovědných průzkumů, monitoringu, dokumentace a šetření v ochraně přírody a krajiny,

I.B. výjimku ze zákazů uvedených v § 49 odst. 1 ZOPK, konkrétně ze zákazu poškozovat a jinak rušit ve vývoji zvláště chráněné rostliny, včetně jejich částí a vývojových stádií,
a výjimku ze zákazů uvedených v § 50 odst. 2 ZOPK, konkrétně ze zákazu škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů, rušit je, u obratlovců je chytat a dopravovat v rámci záchranných přenosů, a u bezobratlých zraňovat a usmrcovat jedince včetně jejich vývojových stádií,
v souvislosti se zajištěním péče o přírodní a krajinné prostředí, ekosystémy a jejich složky v souladu se schválenými plány péče o zvláště chráněná území, záchrannými programy, programy péče nebo regionálními akčními plány pro zvláště chráněné druhy typu: ostraha ZCHD a jejich lokalit, podpora hnízdních možností, vytváření líníšť a úkrytů, záchranný transfer a další péče o ohrožené druhy *in situ*, likvidace invazních a expanzivních druhů rostlin a živočichů, asanace dřevní hmoty, výsadba, sběr osiva, ošetření stromů či naopak veteranizace, pollarding a jiné způsoby iniciace vytváření biotopů na dřevinách, výchovné zásahy v porostu, pařezení, budování, opravy a likvidace ochrany výsadby či přirozeného zmlazení, kácení/těžba včetně manipulace se dřevem, pastva, sečení, narušování půdního povrchu, výřez náletových dřevin,

protierozní opatření, revitalizace toků, říčních ramen, niv a mokřadů, či opatření ke změně vodního režimu, stružkování, tvorba a údržba tůní, vodních nádrží a mokřadů a zajištění péče o ně, budování a údržba cest a stezek a návštěvnické infrastruktury (tzv. managementové práce),

I.C. výjimku ze zákazů uvedených v § 49 odst. 1 ZOPK a v § 50 odst. 2 ZOPK, konkrétně ze zákazu sbírat, držet a dopravovat mrtvé jedince zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů včetně jejich částí a vývojových stádií, **v souvislosti se zajištěním výzkumu, environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty,**

vykonávaných, zadávaných či zasmluvněných Agenturou ochrany přírody a krajiny České republiky (dále jen „Agentura“) v obvodu územní působnosti Agentury¹ za těchto podmínek (společně pro výroky I.A., I.B. a I.C):

1. zvláště chráněné rostliny nebo jejich části lze odebírat (sbírat, trhat, vykopávat) jen v takovém rozsahu, který je nezbytně nutný pro naplnění účelu inventarizace, event. sledování (monitoringu) a vždy s ohledem na stavy místních populací a jejich neohrožení,
2. zvláště chráněné živočichy – bezobratlé lze odchytávat, usmrcovat a držet a jejich vývojová stadia sbírat jen v takovém rozsahu, který je nezbytný pro naplnění účelu inventarizace, event. sledování (monitoringu) a vždy s ohledem na stavy místních populací a jejich neohrožení,
3. zvláště chráněné živočichy – obratlovce lze odchytávat a zraňovat pouze pro naplnění účelu sledování, tedy pro zjišťování potřebných údajů jako je druh, stáří, pohlaví, biometrické údaje a dále pro pořízení dokumentace místních populací a jejich biotopů a jejich vyhodnocování, přičemž manipulace s obratlovci musí být taková, aby nedošlo k jejich nadbytečnému zranění; odchycení jedinci musí být vypuštěni zpět do přírody ve vhodném prostředí, co nejbližší místu odchyty,
4. živolovná odchyťová zařízení pro odchyt obratlovců bez přímé obsluhy musí být pravidelně kontrolována (sledování pastí min. 1x denně, pokud nejde o past sledovanou funkcí fotopastí, která je schopna nahlásit odchyt zvířete on-line přenosem) a jedinci z nich musí být vyproštěni ihned po provedené dokumentaci,
5. výjimka pro provádění údržby pozemků a pro realizaci opatření k obnově přírodních a přírodě blízkých biotopů je povolena pouze pro opatření realizovaná v souladu s platnými plány péče o tato zvláště chráněná území nebo se schválenými záchrannými programy, programy péče nebo regionálními akčními plány,
6. zjištěná data budou vložena do nálezkové databáze ochrany přírody nejpozději do konce daného kalendářního roku,
7. smluvní subjekty budou vždy prokazatelně seznámeny s obsahem tohoto opatření obecné povahy,
8. škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů lze pouze tak aby nedošlo k ohrožení jejich populací a ke zhoršení stavu předmětů ochrany zvláště chráněných území,

II. jímž podle § 43 odst. 2 ve spojení s odst. 1 ZOPK ve spojení s ust. § 73 odst. 2 ZOPK povoluje v zájmu ochrany přírody výjimku ze zákazů uvedených

v ust. § 26 písm. odst. 1. písm. b) – rozdělovat ohně mimo místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody, **písm. c) –** vjíždět a setrávat s motorovými vozidly a obytnými přívěsy mimo silnice a místní komunikace a místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody,

¹ území chráněných krajinných oblastí vyjma území CHKO Šumava a CHKO Labské pískovce, území národních přírodních rezervací a národních přírodních památek a jejich ochranných pásem, nejde-li o vojenské újezdy a národní parky a jejich ochranná pásma

kromě vjezdu a setrvávání vozidel orgánů státní správy, vozidel potřebných pro lesní a zemědělské hospodaření, obranu státu a ochranu státních hranic, požární ochranu a zdravotní a veterinární službu, **a písm. i) ZOPK** – měnit dochované přírodní prostředí v rozporu s bližšími podmínkami ochrany chráněné krajinné oblasti,

v ust. § 26 odst. 2 písm. a) – umisťovat a povolovat nové stavby, **písm. b) ZOPK** – povolovat a měnit využití území,

v ust. § 26 odst. 3 písm. a) ZOPK – hospodařit na pozemcích mimo zastavěná území obcí způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit podstatné změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystémů anebo nevratně poškozovat půdní povrch, používat biocidy, měnit vodní režim či provádět terénní úpravy značného rozsahu,

v ust. § 29 písm. a) – hospodařit na pozemcích způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystémů nebo nevratně poškozovat půdní povrch, provádět chemizaci, změnu vodního režimu a terénní úpravy, **písm. b)** – povolovat a umisťovat stavby, **písm. d)** – vstupovat a vjíždět mimo cesty vyznačené se souhlasem orgánu ochrany přírody, kromě vlastníků a nájemců pozemků, osob zajišťujících lesní a zemědělské hospodaření, obranu státu a ochranu státních hranic, požární ochranu, zdravotní a veterinární službu, při výkonu této činnosti, **písm. h)** – vjíždět motorovými vozidly, kromě vozidel orgánů státní správy, vozidel potřebných pro lesní a zemědělské hospodaření, obranu státu a ochranu státních hranic, požární ochranu, zdravotní a veterinární službu, **písm. i)** – sbírat či odchytávat rostliny a živočichy, nejde-li o případy podle § 30, **písm. j)** – rozdělovat ohně mimo místa vyhrazená orgánem ochrany přírody **a písm. k) ZOPK** – měnit dochované přírodní prostředí v rozporu s bližšími podmínkami ochrany národní přírodní rezervace,

v ust. § 34 odst. 1 písm. a) – hospodařit na pozemcích způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystému anebo nevratně poškozovat půdní povrch, **písm. b)** – používat biocidy, **písm. c)** – povolovat a umisťovat nové stavby, **písm. e)** – sbírat či odchytávat rostliny a živočichy, kromě výkonu práva myslivosti a rybářství či sběru lesních plodů, **a písm. f) ZOPK** – měnit dochované přírodní prostředí v rozporu s bližšími podmínkami ochrany přírodní rezervace,

v ust. § 35 odst. 2 ZOPK – ze zákazu změny či poškozování národních přírodních památek či jejich hospodářského využívání, pokud by tím hrozilo jejich poškození,

a v ust. § 36 odst. 2 ZOPK – ze zákazu změny nebo poškozování přírodní památky nebo jejího hospodářského využívání vedoucího k jejímu poškození,

III. jímž podle § 44 odst. 3 ZOPK ve spojení s § 44b ZOPK a ve spojení s § 73 odst. 2 ZOPK uděluje souhlas k činnostem a zásahům vymezeným v bližších ochranných podmínkách zvláště chráněných území,

IV. jímž podle § 37 odst. 1, odst. 2 a odst. 4 ZOPK a ve spojení s § 73 odst. 2 ZOPK uděluje souhlas k činnostem a zásahům v ochranných pásmech zvláště chráněných území tak, jak jsou vymezeny ve zřizovacích předpisech těchto zvláště chráněných území, a dále k umisťování, povolování nebo provádění staveb, změně způsobu využití pozemků, terénním úpravám, změnám vodního režimu pozemků nebo k nakládání s vodami, k použití chemických prostředků a ke změnám druhu pozemku v ochranných pásmech zvláště chráněných území,

V. jímž podle § 46 odst. 2 ZOPK uděluje souhlas k ošetřování památných stromů, a jímž **podle § 46 odst. 3 ZOPK uděluje souhlas** k činnostem a zásahům spočívajícím v označení památných stromů malým stáním znakem České republiky a v instalaci drobné návštěvnické infrastruktury, zejména informačních tabulí a prvků usměrňujících pohyb veřejnosti v ochranném pásmu památných stromů

v souvislosti s prováděním monitorovacích a managementových prací vykonávaných, zadávaných či zasmluvněných Agenturou v souladu se schválenými plány péče o zvláště chráněná území, nebo záchrannými programy zvláště chráněných druhů, programy péče a regionálními akčními plány v obvodu územní působnosti Agentury za těchto podmínek (společných pro výroky II., III., IV. a V.):

1. vjezd motorovými vozidly bude realizován pouze v nezbytných případech a rozsahu, motorové vozidlo (pokud nepůjde o vozidlo v majetku Agentury) bude buď označené povolenkou (s uvedením data vydání, platnosti, počtu osob, účelu cesty, event. RZ vozidla), kterou vydá příslušné regionální pracoviště Agentury na základě právního důvodu (zejména platné smlouvy o výkonu monitoringu nebo managementových prací), nebo umístěním platné smlouvy na viditelném místě
2. povolování a umísťování staveb se bude týkat pouze hraničníků, informačních nebo pohyb usměrňujících tabulí a prvků, povrchů cest, ochranných a bezpečnostních prvků a opatření (zábradlí, žebříky, schody, vyhlídky, povalové chodníky apod.), prvků pro zrušení funkce odvodňovacích zařízení a dále staveb, které řeší údržbu stávajících vodních děl,
3. výjimka pro provádění údržby pozemků, povrchů cest a pro realizaci opatření k obnově přírodních a přírodě blízkých biotopů je povolena pouze pro opatření realizovaná v souladu s platnými plány péče o tato zvláště chráněná území, nebo se schválenými záchrannými programy, programy péče či regionálními akčními plány,
4. nástroje povolené tímto opatřením (např. použití biocidů či chemizace) budou používány pouze v nezbytně nutných případech a rozsahu,
5. na základě tohoto opatření obecné povahy nesmí být vykonávány činnosti, které by mohly vést ke zhoršení stavu předmětů ochrany zvláště chráněných území nebo jejich ochranných pásem nebo k poškození populací zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů nebo ke zhoršení stavu památných stromů,
6. smluvní subjekty budou vždy prokazatelně seznámeny s obsahem tohoto opatření obecné povahy,
7. zemní práce v ochranném pásmu památného stromu budou prováděny jen v nezbytné míře minimalizující dopad na kořenový systém památného stromu a dále za podmínky, že budou respektovány odborné standardy péče o přírodu a krajinu o dřeviny, zejména ochrana dřevin při stavební činnosti.

Odůvodnění:

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR je orgánem ochrany přírody (§ 75 odst. 1 písm. e) ZOPK), který vykonává ve své územní působnosti státní správu v ochraně přírody a krajiny. Územní působnost Agentury se vztahuje na území chráněných krajinných oblastí vyjma území CHKO Šumava a CHKO Labské pískovce, na území národních přírodních rezervací a národních přírodních památek a jejich ochranných pásem, nejde-li o vojenské újezdy a národní parky a jejich ochranná pásma. Agentura vykonává státní správu i na území přírodních rezervací a přírodních památek a jejich ochranných pásem, které se rozkládají na území chráněné krajinné oblasti.

Mezi činnosti Agentury patří mimo jiné provádění inventarizačních přírodovědných průzkumů, monitoringu, dokumentace a šetření v ochraně přírody a krajiny (Pozn. zákonné zmocnění pro celé území České republiky vyplývá z ust. § 78 odst. 5 ZOPK pouze pro Agenturu, nikoli další subjekty, které monitorovací práce pro Agenturu na základě smluvního vztahu vykonávají), dále sledování stavu

ptačích oblastí, evropsky významných druhů a jednotlivých typů evropských stanovišť, zejména evropsky významných lokalit (viz § 45f odst. 1 ZOPK), a dále zajišťování péče o přírodní a krajinné prostředí, ekosystémy a jejich složky v souladu se schválenými plány péče nebo záchrannými programy zvláště chráněných druhů (viz § 78 odst. 9 ZOPK), programy péče a regionálními akčními plány (tzv. managementové práce). Agentura dále zajišťuje faktickou péči o zvláště chráněná území, tj. zejména zajišťuje údržbu pozemků a obnovuje přírodní či přírodě blízké biotopy, kdy tyto činnosti jsou realizovány v souladu s plány péče o tato zvláště chráněná území, příp. jsou v souladu se schválenými záchrannými programy zvláště chráněných druhů (§ 78 odst. 9 ZOPK), programy péče a regionálními akčními plány. Programy péče jsou metodicko-koncepční dokumenty řešící péči o ohrožené druhy s konfliktním potenciálem, které schvaluje Ministerstvo životního prostředí a pověřuje realizaci Agenturu. Regionální akční plány jsou zaměřeny především na ohrožené druhy, které jsou svým výskytem vázané pouze na určitý region ČR, anebo jsou bezprostředně ohrožené vyhynutím v určitém regionu ČR, schvaluje je porada vedení Agentury.

Některé z těchto činností zajišťuje Agentura svépomocí. Jiné činnosti jsou vykonávány na základě smluv nebo na základě veřejnoprávních dohod s vlastníky či nájemci dotčených pozemků. Během výkonu všech, ať již monitorovacích, nebo managementových prací, se na všechny tyto subjekty vztahují zákonné zákazy, potažmo činnosti podléhají souhlasům, jak jsou vypočteny v I. – V. výrokové části tohoto opatření obecné povahy (zákazy týkající se zvláštní druhové ochrany rostlin a živočichů nebo zvláště chráněných území, souhlasy k činnostem podle bližších ochranných podmínek zvláště chráněných území, souhlasy k činnostem v jejich ochranných pásmech, souhlasy k ošetřování památných stromů či souhlasy k činnostem a zásahům do ochranného pásma památných stromů). Co se týče zákazů vstupu a vjezdu stanovených zákonem č. 114/1992 Sb., ty se podle § 90 odst. 17 ZOPK nevztahují pouze na pracovníky orgánů ochrany přírody při plnění povinností z tohoto zákona; v tomto rozsahu na ně automaticky výrok tohoto opatření obecné povahy nedopadá.

Ochrana přírody je veřejným zájmem (§ 58 odst. 1 ZOPK) a orgány ochrany přírody mají zájem na koordinaci a zajištění odpovídající kvality monitorovacích a managementových prací berouce v úvahu zejména ochranu a respektování vlastnických či užívacích práv k dotčeným pozemkům (§ 68 ZOPK), na nichž práce probíhají, a také zkušenosti odborně kvalifikovaných osob (viz § 73 odst. 2 ZOPK). Agentura v rámci svých dosavadních znalostí a zkušeností dbá při zadávání monitorovacích a managementových prací na to, aby nedocházelo k porušování zákonných zákazů vykonavateli těchto prací. Současně Agentura stanovuje subjektům, které se dostanou do střetu se zákonným zákazem při výkonu monitorovacích nebo managementových prací, povinnost eliminovat škody/nutné zásahy na nezbytné minimum (například formou zachování postupů pro manipulaci se zvláště chráněným druhem podle předepsané metodiky, viz biomonitoring.cz).

Z důvodu, aby se vykonavatelé těchto prací (předem blíže neurčené osoby) ani samotní pracovníci Agentury při vykonávání těchto prací nedostali do střetu se zákonnými zákazy, resp. dalšími zákonnými omezeními, přistoupila Agentura k vydání tohoto opatření obecné povahy. Monitoringové nebo managementové práce budou koordinované pod záštitou Agentury a vykonávány na základě zadání či zaslavní Agenturou, nebo budou vykonávány jejími vlastními zaměstnanci. Agentura disponuje kvalifikovaným personálním aparátem s pozicemi jako zoolog, botanik apod. Agentura jakožto orgán ochrany přírody určuje z povahy svého postavení pravidla těchto prací na základě svých dosavadních poznatků, výsledky monitoringu soustavně zapracovává v rámci aktualizovaných metodik (viz https://portal.nature.cz/nd/x_mod_sez_evd.php), to vše s ohledem na ochranu veřejného zájmu, který zastupuje (viz výše). Tohoto cíle dosahuje Agentura prostřednictvím uzavírání smluv nebo dohod se zmíněnými subjekty (viz výše).

S ohledem na právní povahu institutu opatření obecné povahy volí Agentura právě tuto formu ošetření dané problematiky, neboť není reálné a s ohledem na zásadu procesní ekonomie ani žádoucí, aby v každém jednotlivém případě bylo vedeno s konkrétním individuálním subjektem samostatné správní řízení. Opatření obecné povahy v této konkrétní problematice (myšl. výkon monitoringu a

managementových prací) dopadá na předem neznámý okruh subjektů, vykonavatelů prací, které budou v budoucnu vykonávány, zadávány, zasmluvněny, vše podle konkrétní situace a aktuálních potřeb ochrany přírody a krajiny. Žádost o vydání OOP byla na odbor zvláštní ochrany přírody Agentury podána ředitelem odboru péče o přírodu a krajinu dne 1. 10. 2018 pod sp. zn. 16972/SOPK/18 – společná žádost odboru péče o přírodu a krajinu a odboru monitoringu biodiverzity o vydání ve výroku uvedených výjimek.

Podle ust. § 49 odst. 1 ZOPK platí, že „*zvláště chráněné rostliny jsou chráněny ve všech svých podzemních a nadzemních částech a všech vývojových stádiích; chráněn je rovněž jejich biotop. Je zakázáno tyto rostliny sbírat, trhat, vykopávat, poškozovat, ničit nebo jinak rušit ve vývoji. Je též zakázáno je držet, pěstovat, dopravovat, prodávat, vyměňovat nebo nabízet za účelem prodeje nebo výměny.*“ Podle ust. § 50 odst. 2 ZOPK platí, že „*je zakázáno škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů, zejména je chytat, chovat v zajetí, rušit, zraňovat nebo usmrcovat. Není dovoleno sbírat, ničit, poškozovat či přemísťovat jejich vývojová stadia nebo jimi užívaná sídla. Je též zakázáno je držet, chovat, dopravovat, prodávat, vyměňovat, nabízet za účelem prodeje nebo výměny.*“

Podle § 48 odst. 4 ZOPK jedinci zvláště chráněných druhů podléhají zákonné ochraně mimo jiné v podobě zákazu sběru, držení, event. dopravy za účelem další determinace. Při inventarizačních průzkumech rostlin dochází v ojedinělých případech k jejich sběru, trhání, vykopávání nebo jinému rušení ve vývoji. V rámci monitoringu zcela ojediněle dojde ke sběru nadzemní části rostliny za účelem její pozdější determinace. Ve smyslu proporcionality dochází u živočichů ke zranění, které je maximálně nezbytné pro naplnění účelu vydané výjimky. Ve všech případech se však jedná pouze o činnosti vykonávané v nezbytném rozsahu a s ohledem na místní podmínky populace, v tomto ohledu také stanovila Agentura pro výkon těchto činností podmínku – viz bod 1–3 ve výrokové části I.

U zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, které jsou předmětem ochrany podle práva Evropských společenství, je bráno v potaz jejich mimořádné postavení v rámci evropské legislativy. K zásahům v rámci výkonu monitorovacích prací (například odchyt a měření bobra evropského) nebo managementových prací (například kosení a vláčení či vyhrabávání luk s výskytem hořečku mnohotvarého českého) neexistuje jiné uspokojivé řešení, kterým by se požadovaná data získala, nebo kterým by se například daný biotop s výskytem evropsky významného druhu rozvíjel tak, aby druh nadále prosperoval. Sledování stavu populací i podporu jejich biotopu formou managementových prací těchto evropsky významných druhů lze podřadit pod činnost, která je prováděna v zájmu ochrany volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a ochrany jejich přírodních stanovišť ve smyslu ust. § 56 odst. 2 písm. a) ZOPK, přičemž získané poznatky poslouží zároveň pro účely výzkumu a vzdělávání ve smyslu ust. § 56 odst. 2 písm. d) ZOPK. Současně je u těchto druhů bráno v potaz, že systematickým a koordinovaným výkonem těchto prací pod záštitou Agentury tato povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska jeho ochrany. Existují území, kde se úroveň ochrany přírody překrývají (např. chráněná krajinná oblast a současně evropsky významná lokalita – EVL, nebo ptačí oblast – PO), v tomto ohledu Agentura stanovenými podmínkami tohoto opatření obecné povahy vylučuje závažné nebo nevratné poškození přírodních stanovišť a biotopů druhů, k jejichž ochraně jsou tzv. naturová území určena a je přesvědčena, že výkonem monitoringu nebo managementových prací nedojde k soustavnému nebo dlouhodobému vyrušování druhů, k jejichž ochraně jsou tato území určena, pokud by takové vyrušování mohlo být významné z hlediska účelu tohoto zákona (§ 45g ZOPK). Pro zabezpečení skutečností uvedených v předchozí větě volí Agentura podmínky č. 1–5 ve výrokové části I., s tím že konkrétní podmínky budou rozvedeny ve smluvních dokumentech s vykonavateli prací (postup podle dané metodiky, plánu péče apod.), které již konkrétně definují požadovanou péči o tato území či druhy, berouce v potaz uvedené zákonné limity. Agentura zároveň stanovuje podmínku č. 7 ve výrokové části I., aby byly všechny smluvní subjekty vždy seznámeny s obsahem tohoto opatření obecné povahy. Získaná data mají vypovídající hodnotu a slouží orgánům ochrany přírody k přípravě plánovací dokumentace v tomto sektoru (plány péče), v případě ohrožení druhu na bytí k vyhlášení záchranných programů, k realizaci záměrů cílených na

podporu druhů, provádění údržby pozemků a k realizaci opatření k obnově přírodních a přírodě blízkých biotopů, která jsou cílena na prosperitu předmětů ochrany v budoucnu. Data o výskytu druhů vkládají vykonavatelé těchto prací (jsou smluvně zavázáni nebo jim to ukládá pracovní náplň) do Nálezové databáze ochrany přírody (NDOP), která slouží orgánům ochrany přírody pro rozhodování i plnění jejich dalších úkolů, a vedle toho i laické veřejnosti k dalšímu vzdělávání (podmínka č. 6 ve výrokové části I.).

Agentura dále vykonává informační a osvětovou činnost (§ 78 odst. 5 ZOPK). Danou činnost vykonává Agentura v rámci vlastní činnosti nebo prostřednictvím smluvních partnerů, zejména zájmových spolků, škol nebo výzkumných či vědeckých pracovišť. Za tímto účelem také drží předměty ochrany přírody i v reálné formě (včetně např. ukázek mrtvých jedinců). Sebraný materiál (mrtví jedinci) je držen smluvními partnery formou výpůjčky. V tomto ohledu je žádoucí, aby participující subjekty nepodléhaly zákonným zákazům sběru, držení a dopravování tak, jak stanoví ust. § 49 odst. 1 a ust. § 50 odst. 2 ZOPK. Z tohoto důvodu přistoupila Agentura k vydání výjimky ze zákazu sběru, držby nebo dopravy mrtvých jedinců zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů pro edukativní účely s tím, že Agentura zajišťuje „péči“ o dané jedince formou evidence, jejich výpůjčkami třetím subjektům a podáváním erudovaných informací veřejnosti apod.

Agentura stanovila v tomto opatření obecné povahy podmínky, za jakých lze výjimku ze zákonných zákazů realizovat. Při monitorovacích pracích lze z přírody odebírat jen nezbytně nutné množství zvláště chráněných druhů rostlin či jejich částí. Odchyťovat zvláště chráněné živočichy lze rovněž jen v množství, které je nezbytné pro dosažení účelu sledování. Obratlovce lze držet jen po dobu nezbytně nutnou pro určení druhu, stáří, pohlaví a zjištění sledovaných biometrických údajů, následně musí být bezpečným způsobem vypuštěni zpět do přírody. Manipulaci s živočichy je třeba provádět tak, aby nedošlo k jejich poranění. Pro všechny sledované druhy je nutno využívat standardní metodiky; tato podmínka je pak obsažena v právních titulech, na jejichž základě jsou jednotlivé práce vykonávány (podmínka ve smlouvě o dílo nebo ve schváleném záchranném programu apod.).

Provádění údržby pozemků ve zvláště chráněných územích je třeba realizovat v souladu se schválenými plány péče (například seč trvalých travních porostů, seč rákosu, vyřezávání náletu, eliminace invazních druhů apod.) nebo schválenými záchrannými programy, programy péče či regionálními akčními plány. Obdobně to platí pro opatření sloužící k obnově přírodních a přírodě blízkých biotopů, která jsou realizována taktéž podle schváleného plánu péče (například obnova tůňek a mokřadů), případně schváleného záchranného programu, programu péče či regionálního akčního plánu. Při těchto činnostech je třeba použít takové postupy a takové technologie, aby nedošlo k nadměrnému ničení/usmrcování rostlin a živočichů a jejich biotopů (zajištěno konkrétní smlouvou, jejímž smluvním partnerem je Agentura).

Jednotlivé vyhlášovací předpisy zvláště chráněných území podle potřeby chráněných objektů stanovují bližší ochranné podmínky. Vybrané činnosti, blíže specifikované ve zřizovacích předpisech zvláště chráněných území, jsou ve smyslu § 44 odst. 3 ZOPK vázány na souhlas, který vydává orgán ochrany přírody. Ve smyslu ust. § 37 odst. 1 ZOPK jsou vyhlášována ochranná pásma zvláště chráněných území, která slouží k eliminaci rušivých vlivů z okolí. Podle ust. § 37 odst. 2 ZOPK platí, že *„k umístování, povolování nebo provádění staveb, změně způsobu využití pozemků, terénním úpravám, změnám vodního režimu pozemků nebo k nakládání s vodami, k použití chemických prostředků a ke změnám druhu pozemku v ochranném pásmu zvláště chráněného území je nutný souhlas orgánu ochrany přírody.“* Z důvodu, že Agentura přistupuje k prolomení zákonných zákazů a dalších omezení u zvláště chráněných území, pak současně ve výroku III. a IV. tohoto opatření obecné povahy uděluje k realizaci monitorovacích, ale především managementových prací zákonem požadovaný souhlas podle bližších ochranných podmínek zvláště chráněných území, resp. souhlas k činnostem v ochranném pásmu těchto území (bylo-li pásmo vyhlášeno), je-li vyžadován.

Rovněž zajištění managementu v jednotlivých zvláště chráněných územích a obnova přirozených a přírodě blízkých biotopů, pokud jsou realizovány podle platného plánu péče nebo schváleného záchranného programu, je vykonáváno v zájmu ochrany přírody (§ 43 odst. 1 ZOPK). Ostatně procesy obou zmíněných dokumentů a jejich kontrola probíhá zákonem upraveným postupem, který je dostatečnou zárukou preferování zájmu ochrany přírody.

I v tomto ohledu je prolomení zákazů a udělení souhlasu k činnostem podle jednotlivých výroků tohoto opatření obecné povahy odůvodněno v souladu se zákonnými kritérii pro jejich prolomení či povolení, neboť jsou činěny v zájmu samotné ochrany přírody (§ 56 odst. 1 a 2 ZOPK, § 43 odst. 1 ZOPK). Monitorovací práce, jejichž smyslem je získávání údajů o místech výskytu druhů rostlin a živočichů a stavech jejich populací, lze beze sporu podřadit právě pod jeden ze zákonných důvodů pro povolení výjimky, jde o činnost prováděnou v zájmu ochrany přírody. Pokud by státní ochrana přírody neměla přehled o konkrétních lokalitách výskytu a stavu populací druhů, nelze pak následně zajistit efektivní ochranu těchto druhů formou managementových prací. Podmínkou č. 6 u výrokové části II.–V. je stanoveno, že smluvní subjekty budou vždy seznámeny s obsahem tohoto opatření obecné povahy. Agentura považuje seznámení vykonavatelů prací s obsahem tohoto aktu za dostačující opatření směřující k cíli podle tohoto opatření obecné povahy v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny.

Podle § 46 odst. 2 in fine ZOPK platí, že ošetřování památných stromů je prováděno se souhlasem orgánu, který ochranu vyhlásil. Ošetřování památných stromů je prováděno na základě smluv, kdy jednou ze smluvních stran je Agentura jako příslušný orgán ochrany přírody. Smlouva mimo jiné vždy obsahuje podrobnosti ošetření konkrétního památného stromu (zejm. rozsah ošetření, způsob a termín zásahu apod.), čímž je zajištěn faktický dohled nad ošetřováním památných stromů v souladu s jejich posláním a hodnotou.

Podle § 46 odst. 3 ZOPK platí, že v ochranném pásmu památného stromu lze stanovené činnosti a zásahy provádět jen s předchozím souhlasem orgánu ochrany přírody. Tento souhlas se vztahuje na činnosti a zásahy spojené s povinností označit památné stromy malým státním znakem České republiky dle § 47 odst. 2 a dále na činnosti a zásahy spojené s instalací drobné návštěvnické infrastruktury (zejména doprovodné informační tabule k památným stromům, prvky usměrňující pohyb veřejnosti v ochranném pásmu památného stromu – např. zábradlí). Výkon této činnosti a zásahu je podmíněn nezbytnou mírou zásahu do kořenového systému stromu a použitím odborných standardů, které vydává Agentura (<http://standards.nature.cz/>).

Pro rozhodnutí o povolení výjimky podle § 56 a § 43 ZOPK není zapotřebí žádného závazného stanoviska, ani vyjádření jiného orgánu státní správy (dotčeného orgánu). Souhlasy podle ust. § 44 odst. 3 a § 37 ZOPK ošetřené tímto opatřením obecné povahy nejsou vydávány jako podklad pro rozhodnutí podle zvláštního předpisu (§ 90 odst. 1 ZOPK). Proces jejich vydání nevyžaduje vydání jiného podmiňujícího aktu jiného orgánu státní správy (tzn. dotčeného orgánu ve smyslu § 136 odst. 1 písm. b) správního řádu).

Návrh opatření obecné povahy byl všem níže uvedeným územně samosprávným celkům zaslán do datové schránky dne 10. 12. 2018. S obsahem dokumentu se tak mohly všechny dotčené obce seznámit. K návrhu se vyjádřilo 112 obcí, z čehož pouze 2 obce se vyjádřily formou námitek či připomínek ve smyslu § 172 odst. 4 a 5 správního řádu. Přípis Městysu Lhenice, IČ: 00250546, se sídlem Školní 124, 384 02 Lhenice (dále jen „Městys Lhenice“) byl vyřízen v režimu námitek dle § 172 odst. 5 správního řádu níže. Přípis od městysu Libice nad Doubravou, IČ: 00267791, se sídlem Zámecká 47, 582 77 Libice nad Doubravou (dále jen „Městys Libice nad Doubravou“), směřoval obsahově k dovysvětlení, jakou měrou budou dotčena vlastnická práva vlastníků pozemků v katastrálním území obce. Agentura zaslala dne 7. 2. 2019 městysu Libice nad Doubravou odpověď s hlubším objasněním věcné problematiky a současně mu na žádost zaslala i grafickou přílohu s vyznačením managementových prací, které se na jeho území v minulosti vykonávaly (Pozn.: ty, které budou vykonávány v budoucnu, tj. po dobu platnosti tohoto opatření obecné povahy, nelze z podstaty

věci v mapě zaznamenat, neboť nejsou v době vydání tohoto OOP Agentuře známy). Přípis neobsahoval konkrétní návrhy na změnu podmínek uvedených v návrhu OOP. Na zaslanou odpověď již Městys Libice nad Doubravou nereagoval, tudíž Agentura uzavírá, že danou problematiku dostatečně vysvětlila.

Dne 11. 1. 2019 byl doručen přípis Johna Daniela Bartoše a Roberty Dawn Robillard ze Štramberka. Daný přípis však po obsahové stránce nesplňuje rámcové požadavky podle § 37 správního řádu k podání připomínek či námitek. Osoby nebyly k podání připomínek ani námitek aktivně legitimovány, neboť nebyly přímo dotčeny návrhem OOP v jejich právech, povinnostech nebo zájmech, přípis se věcně netýká předmětu návrhu OOP, a na pozemky, na něž je v přípise odkazováno a k nimž se polemiky přípisu vážou, návrh OOP ani z hlediska územní působnosti nedoléhá.

Z důvodu výše popsaných se Agentura nezabývala přípisem městysu Libice nad Doubravou ani přípisem J. D. Bartoše a R. D. Robillard jako podnětem ve smyslu ust. § 172 odst. 4 správního řádu a ani o nich Agentura nerozhodovala postupem podle § 172 odst. 5 správního řádu. Nicméně oběma subjektům byla Agenturou zaslána písemná odpověď o vyhodnocení jejich přípisu po obsahové stránce (u fyzických osob i s poučením, který orgán ochrany přírody je příslušný k řešení jejich věci).

V zákonné lhůtě pak podaly písemné odůvodněné námitky Lesy České republiky, s. p., IČ: 42196451, se sídlem Přemyslova 1106/19, 500 08 Hradec Králové; Lesy města Český Krumlov, s. r. o., IČ: 60826355, se sídlem Domoradice 1, 381 01 Český Krumlov; Arcibiskupské lesy a statky Olomouc s. r. o., IČ: 01559109, se sídlem Wurmova 562/9, 779 00 Olomouc; Lesy města Olomouce, a. s. IČ: 28633032, se sídlem Lomená 177/4, 779 00 Olomouc – Neředín; KINSKÝ Žďár, a. s., IČ: 46901523, se sídlem Zámek 1/1, 591 02 Žďár nad Sázavou; Rytířský řád Křižovníků s červenou hvězdou, IČ: 00408026, se sídlem Platnéřská 191/4, 110 00 Praha 1 – Staré město; pan Martin Smolka, bytem Hostětín 87, 687 71 Bojkovice; a Městys Lhenice, IČO: 00250546, se sídlem Školní 124, 384 02 Lhenice, přičemž o nich Agentura rozhodla postupem podle ust. § 172 odst. 5 správního řádu tak, jak je uvedeno níže.

Dne 25. 2. 2019 rozhodla Agentura podle ust. § 172 odst. 5 správního řádu o písemných námitkách Lesy ČR, s. p., IČO 42196451, se sídlem Přemyslova 1106/19, Nový Hradec Králové, 50008 Hradec Králové (dále jen „LČR, s. p.“) ze dne 8. 1. 2019 proti návrhu OOP č. 1 vydaného Agenturou dne 10. 12. 2018, sp. zn. SR/0150/US/2018, tak, že se jim nevyhovuje.

Odůvodnění:

LČR, s. p. v podaných námitkách navrhuje, aby podmínky OOP byly doplněny takto: 1. „*činnost, k níž je udělována výjimka či souhlas dle OOP nesmí ovlivnit dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany druhu rostliny a živočicha, který je předmětem podle práva ES*“, k tomu Agentura uvádí, že o tom bylo pojednáno již v odůvodnění zveřejněného návrhu OOP, a sice obě činnosti, tj. jak monitorovací, tak managementové práce probíhají pod záštitou Agentury, která je samotným orgánem ochrany přírody a tedy ze samotné povahy jejího poslání a odborných činností jí svěřené zákonem nebo pověřovacím aktem ministerstva životního prostředí dbá o blaho ochrany druhů rostlin a živočichů v míře přípustné zákonem o ochraně přírody a krajiny a evropskou legislativou; tak jak je navrhováno znění podmínky, by šlo pouze o vágní nevymahatelné konstatování; 2. „*výjimky či souhlas, které jsou tímto OOP povoleny či uděleny nenahrazují nezbytná povolení a jiné správní akty dle jiných právních předpisů*“, k tomu Agentura uvádí, že takto formulovanou podmínku považuje za nadbytečnou, a to pro její nevymahatelnost a obecnou formulaci. Agentura k této námitce dále uvádí, že je jí z úřední činnosti známo, že ji spíše jiné orgány státní správy bezhlavě přepisují do všech svých výrokových částí rozhodnutí, aniž by si uvědomily, že je logické, že vydávaný akt ošetřuje pouze ty činnosti, ke kterým má zákonem svěřenou pravomoc rozhodnout a nadto z formálního hlediska jednotlivá příslušná ustanovení zákona jsou vyjmenována v návěti aktu (zde OOP); dále 3. „*jednotlivé činnosti lze provádět pouze po odsouhlasení s dotčenými vlastníky a projednání s dalšími dotčenými*

subjekty“, k tomu Agentura uvádí, že managementové práce jsou vykonávány *a priori* smluvně (tj. na základě uzavření dohody nejčastěji mezi vlastníkem ev. pachtýřem nemovité věci – pozemku na straně jedné a Agenturou na straně druhé), takže lze bez dalšího uzavřít, že vlastník, ev. pachtýř na procesu participuje a s tímto souhlasí. V těch případech, kde se neuzavírá dohoda o způsobu hospodaření napřímo s vlastníkem nebo pachtýřem, je proces dalšího postupu zakotven v § 68 odst. 3 a odst. 4 ZOPK. V tomto ohledu je nutné poukázat, že Agentura dodržuje postup uzavírání dohod nebo provádění zásahů ke zlepšení přírodního a krajinného prostředí ve světle nálezu Ústavního soudu, Pl. ÚS 8/08, [137/2010 USn.] a garantuje tak maximální ochranu vlastnických práv. Monitorovací práce byly a jsou nadále pracovníky Agentury vykonávány na základě zmocnění v ust. § 62 ZOPK. V případě výkonu monitorovacích prací smluvními partnery Agentury, na které se § 62 ZOPK přímo nevztahuje, Agentura doplňuje, že toto OOP žádá práva k omezení vlastnických práv vlastníků nemovitých věcí nezakládá. Agentura dále dodává, že na většinu volně přístupných pozemků vstupují monitorovatelé v režimu tzv. volného přístupu do krajiny; dále 4. „*dle povahy a lokalizace činnosti je vždy nutné prověřit zejména nezbytnost povolení či jiných správních aktů dle dalších právních předpisů*“ a současně LČR vyjmenovávají 11 složkových zákonů, k tomu Agentura opět uvádí, že jde o zcela vágní připomínku, neboť obecně platí právní princip „neznalost práva neomlouvá“, a pokud tedy budou realizovány jakékoliv činnosti, které současně podléhají zákazu nebo jsou vázány na souhlas nebo vyjádření jiného orgánu bez povolení nebo souhlasu nebo vyjádření příslušného orgánu, pak je Agentura povinná (nebo její smluvní dodavatel vykonávající tyto činnosti), aby si daný správní akt zajistili ve vlastní režii.

Závěrem Agentura uvádí, že Lesy ČR, s. p. jsou dlouhodobým smluvním partnerem Agentury a proces uzavírání dohod, jejichž předmětem jsou managementové práce podle tohoto OOP, jsou jí známy (např. v roce 2018 uzavřela Agentura s Lesy ČR, s. p. 21 smluv o realizaci managementových opatření).

Co se týče námitky spočívající v obavě, aby „*OOP nepokrývalo činnosti v evropsky významných oblastech nebo ptačích oblastech, ani činnosti, které by mohly ovlivnit předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokalit nebo ptačí oblasti, nejsou-li takové činnosti dostatečně popsány v plánu péče zpracovaném orgánem ochrany přírody pro dané území*“, k tomu Agentura uvádí, že tímto opatřením obecné povahy není vydáváno stanovisko podle §45i ZOPK, tak jak plyne z vyjmenovaných ustanovení ZOPK uvedených shora, podle kterých je OOP vydáváno. Vydání stanoviska dle § 45i ZOPK není předmětem tohoto OOP, protože Agentura posoudila zásahy, které mají být realizovány a plynou z platné plánovací dokumentace (plány péče o zvláště chráněná území, záchranné programy a regionální akční plány) podle kritérií uvedených v ust. § 45g ZOPK (uvedeno již na str. 6 OOP) a došla k jednoznačnému závěru, že tyto nepodléhají dalšímu procesu podle ust. § 45i ZOPK (též na str. 6 tohoto OOP).

Agentura dne 25. 2. 2019 společně rozhodla podle ust. § 172 odst. 5 správního řádu o písemných odůvodněných námitkách těchto subjektů: Lesy města Český Krumlov s.r.o., IČO: 60826355, se sídlem Domoradice 1, 381 01 Český Krumlov ze dne 9. 1. 2019, Arcibiskupské lesy a statky Olomouc s.r.o., IČO: 01559109, se sídlem Wurmova 562/9, 77900 Olomouc ze dne 9. 1. 2019, Městys Lhenice, IČO: 00250546, se sídlem Školní 124, 384 02 Lhenice ze dne 9. 1. 2019, KINSKÝ Žďár, a.s., IČO: 46901523, se sídlem Zámek 1/1, Žďár nad Sázavou 2, 591 02 Žďár nad Sázavou ze dne 9. 1. 2019, Rytířský řád Křižovníků s červenou hvězdou, IČO: 00408026, se sídlem Platněřská 191/4, 110 00 Praha 1 – Staré Město ze dne 10. 1. 2019 a Lesy města Olomouce, a. s., IČO: 28633032, se sídlem: Olomouc – Neředín, Lomená 177/4, PSČ 77900 ze dne 10. 1. 2019 (dále společně jen „*Námitkující*“) tak, že se jim částečně vyhovuje tím, že se doplňuje text OOP ve výroku označeném pod I.B na konci takto: „*typu ostraha ZCHD a jejich lokalit, podpora hnízdních možností, vytváření líníšť a úkrytů, záchranný transfer a další péče o ohrožené druhy in situ, likvidace invazních a expanzivních druhů rostlin a živočichů, asanace dřevní hmoty, výsadba, sběr osiva, ošetření stromů či naopak veteranizace, pollarding a jiné způsoby iniciace vytváření biotopů na dřevinách, výchovné zásahy v porostu, pařezení, budování, opravy a likvidace ochrany výsadby či přirozeného zmlazení,*

kácení/těžba včetně manipulace se dřevem, pastva, sečení, narušování půdního povrchu, výřez náletových dřevin, protierozní opatření, revitalizace toků, říčních ramen, niv a mokřadů, či opatření ke změně vodního režimu, stružkování, tvorba a údržba tůní, vodních nádrží a mokřadů a zajištění péče o ně, budování a údržba cest a stezek a návštěvnické infrastruktury (tzv. managementové práce).“

Odůvodnění:

Ve dnech 9. 1. 2019 – 10. 1. 2019 podali Námitkující naprosto věcně totožné a formulačně shodné písemné námitky (odlišnost je pouze ve výčtu pozemků, eventuálně ve výčtu na nich se vyskytujících zvláště chráněných druhů nebo území), v nichž shodně poukazují na skutečnost, že uvedenými činnostmi mohou být dotčena jejich vlastnická práva, povinnosti a zájmy na jejich pozemcích, které se nacházejí ve správním obvodu Agentury. Co se týče námitek městysu Lhenice, Agentura uvádí, že dotčení vlastnických práv vztahuje ve svých písemných námitkách výlučně k pozemkům, na které však návrh OOP nedoléhal (jsou mimo správní obvod Agentury); z důvodu, že však má tento městys i jiné pozemky, které naopak do správního obvodu Agentury spadají, rozhodla se Agentura o těchto námitkách rozhodnout společně s ostatními Námitkujícími, nadto obecně platí, že procesní vypořádání se s námitkami vyšší formou rozhodnutím podle § 172 odst. 5 správního řádu nemůže jít k tíži jejich podavatelů.

Námitky Námitkujících konkrétně spočívají v tvrzení, že Agentura „překročila zákonem vymezenou působnost,“ jež podle jejich tvrzení spočívá v obecném vymezení činností uvedených v návrhu OOP. K tomu Agentura dodává, že všechny činnosti prolamující zákonné zákazy nebo souhlas s těmito činnostmi jsou výslovně v návrhu OOP vázány na:

- (i) provádění inventarizačních přírodovědných průzkumů, monitoringu, dokumentace a šetření v ochraně přírody a krajiny, nebo jsou
- (ii) vykonávány v souvislosti se zajištěním péče o přírodní a krajinné prostředí, ekosystémy a jejich složky v souladu se schválenými plány péče o zvláště chráněná území, záchrannými programy, programy péče nebo regionálními akčními plány pro zvláště chráněné druhy (tzv. managementové práce), nebo
- (iii) v souvislosti se zajištěním výzkumu, environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty.

Agentura této námitce částečně vyhovuje a v OOP doplnila základní výčet managementových prací typu ostraha ZCHD a jejich lokalit, podpora hnízdních možností, vytváření luhů a úkrytů, záchranný transfer a další péče o ohrožené druhy in situ, likvidace invazních a expanzivních druhů rostlin a živočichů, asanace dřevní hmoty, výsadba, sběr osiva, ošetření stromů či naopak veteranizace, pollarding a jiné způsoby iniciace vytváření biotopů na dřevinách, výchovné zásahy v porostu, pařezení, budování, opravy a likvidace ochrany výsadby či přirozeného zmlazení, kácení/těžba včetně manipulace se dřevem, pastva, sečení, narušování půdního povrchu, výřez náletových dřevin, protierozní opatření, revitalizace toků, říčních ramen, niv a mokřadů, či opatření ke změně vodního režimu, stružkování, tvorba a údržba tůní, vodních nádrží a mokřadů a zajištění péče o ně, budování a údržba cest a stezek a návštěvnické infrastruktury (tzv. managementové práce), tak aby bylo lépe konkretizováno, na jaký typ managementu OOP doléhá.

Jde o výčet činností, které korespondují s pravidly příslušných dotačních programů (veřejně dostupné na portálu www.dotace.nature.cz) a rozpočtových pravidel a jsou financovány z veřejných zdrojů. Agentura nemůže z logiky věci v OOP konkretizovat území ani rozsah, kde bude ten či onen management beze změny každý rok opakovaně vykonáván, neboť předmětem úpravy jsou nestatické objekty (zvláště chráněná rostlina může a nemusí na daném pozemku v daný rok vyrůst, zvláště chráněný druh živočicha přirozeně migruje, jeden druh je vybraným managementem v jednom roce upřednostněn v neprospěch jiného druhu, který prosperuje ve stejném roce i bez lidského zásahu, apod.). Závěrem Agentura tedy uvádí, že z důvodu shora vedených mohlo být této námitce vyhověno pouze částečně, avšak v maximálním rozsahu, a to výčtem konkrétních typů managementových opatření, tak jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí o námitkách Námitkujících.

Co se týče určené činnosti vymezené shora pod bodem (iii), k tomu Agentura uvádí, že vlastnická práva vlastníka pozemku nemohou být sběrem, dopravou a následných držením v environmentální sbírce kadáveru nebo rostliny větší mírou dotčena. V případě kadáveru živočichů nemůže z hlediska soukromého práva docházet k zásahu do majetkové sféry vlastníka pozemku, neboť živé divoké zvíře je věcí ničí (§ 1046 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, v platném znění /dále jen „OZ“/), a vlastnictvím vlastníka pozemku se nestává ani po smrti. Na kadáver by se tak měla aplikovat běžná pravidla pro přivlastnění dle § 1045 an OZ. V této souvislosti je třeba upozornit, že vlastník pozemku si nemůže dle § 1045 odst. 1 OZ přivlastnit věc, brání-li tomu zákon. V případě kadáverů zvláště chráněných druhů tomu však zákon brání (ledaže by byl vlastník pozemku držitelem příslušné výjimky dle § 56 odst. 1 a 2 ZOPK). Pokud jde o namítané možné dotčení vlastnických práv vlastníka pozemku sběrem zvláště chráněného druhu rostliny, zde Agentura uvádí, že jde o ojedinělé náhodné případy, které zasahují do majetkové sféry vlastníka v naprosto bagatelním rozsahu (např. stvol rostliny) za účelem determinace druhu. Agentura tedy této námitce nevyhovuje, neboť při monitorovacích činnostech ke sběru dochází pouze v nezbytném rozsahu a odebráním bagatelního množství části rostliny nemůže v žádném případě dojít k znehodnocení ceny pozemku. V případě managementových opatření k zásahu do majetkové sféry vlastníka pozemku nedochází, neboť managementová opatření jsou realizována výhradně na základě zákonem předvídaného postupu stanoveného v § 68 ZOPK. Při sběru, dopravování a uchovávání mrtvých jedinců rostlin nebo živočichů je akcentován rovněž potenciál takového mrtvého jedince chráněného druhu pro další environmentální vzdělávání (jedinec je preparován a veřejnosti ukazován na výstavách apod.).

Agentura uvádí, že je nutno vnímat vymezení konkrétnosti předmětu vypočtených činností v kontextu s reálnými podmínkami, za nichž jsou jednotlivé monitorovací nebo managementové dohody nebo smlouvy o dílo uzavírány. A priori je vždy osloven vlastník nemovité věci a vyzván postupem podle § 68 ZOPK. Pokud vlastník nemovité věci, kde se nachází objekt managementových prací (zvláště chráněný druh rostliny nebo živočicha vyžadující speciální management) požadovanou péči neposkytne (není schopen nebo není ochoten, nebo k tomu nemá vhodné předpoklady nebo prostředky) a tyto práce za něho nevykoná ani jím najatá třetí osoba, pak jsou práce soutěženy a je uzavřena smlouva s třetím subjektem. Na prvním místě je tedy vždy osloven vlastník, aby jeho vlastnická práva, povinnosti i zájmy byly v procesu managementových prací požadovaných státní ochranou přírody reflektovány. Co se týče výkonu monitorovacích prací, pak je nutné poukázat na ust. § 62 ZOPK, které již od počátku účinnosti ZOPK (tedy od 1. 7. 1992) upravuje vstupy na pozemky, a dále na ust. § 63 ZOPK, které upravuje přístup do krajiny. Daný návrh OOP v tomto ohledu doléhá pouze na blíže neurčený okruh osob, který bude pro Agenturu monitorovací práce vykonávat a které zároveň nejsou oněmi pracovníky orgánu ochrany přírody ve smyslu zákona.

Námítající dále namítají rozpor návrhu OOP se zákonem spočívající v absenci konkrétního zvláště chráněného území se zákonnými kritérii pro povolení výjimky podle § 43 ZOPK. Agentura k této námitce uvádí, že dostatečně v návrhu OOP toto kritérium zvažila, viz str. 7–8 tohoto OOP. Agentura pouze doplňuje, že učiněný závěr úvahy, kdy monitorovací a managementové práce jsou a budou vždy v zájmu ochrany přírody (druhé alternativní kritérium povolení výjimky ze zákonných zákazů podle § 43 ZOPK) je platné pro všechna jí spravovaná zvláště chráněná území a jejich ochranná pásma. Obdobně Námítající vytýkají absenci hodnocení podle zákonných kritérii povolení výjimky podle § 56 odst. 1 (národní druhy) a odst. 2 (tzv. evropské druhy) ZOPK. Agentura k této námitce uvádí, že dostatečně v návrhu OOP toto kritérium zvažila a sepsala uvedený závěr, viz str. 6 a 8 tohoto OOP a ještě ho tamtéž blíže rozvedla. Co se týče námitky – absence zaručení kritérií podle § 5b odst. 3 ZOPK obdobně i v případě vydání OOP, Agentura uvádí, že v rámci monitoringu ptáků jsou používány pouze neinvazivní metody – sčítání na liniích a bodových transektech. Nedomáhá se tedy k rušení významnému z hlediska cílů směrnice o ptácích 2009/147/ES. Pro každý monitorovaný ptačí druh je možné použitou metodiku či metodiky dohledat v pravidelně vydávané publikaci věnované monitoringu ptáků (aktuálně: Hora J., Kučera Z., Němec M., Vojtěchovská E. 2018: Monitoring druhů přílohy I směrnice o ptácích a ptačích oblastí v letech 2011–2013. Příroda 38). Součástí monitoringu není odchyt a kroužkování ptáků. Pokud toto zaměstnanci Agentury realizují, jde o standardní značení pomocí kovových

ornitologických kroužků s nápisem „N. MUSEUM PRAHA“ a na tuto činnost se vztahuje vyhláška č. 152/2006 Sb. o odchylném postupu při ochraně ptáků a výjimce ze základních ochranných podmínek zvláště chráněných druhů ptáků pro jejich značení. Jednotliví kroužkovatelé jsou v tomto ohledu současně držiteli samostatných oprávnění podle platné legislativy.

Co se týče námítky, že nebyla v návrhu citována žádost podle § 56, Agentura doplňuje, že společnou žádost odboru péče o přírodu a krajinu a odboru monitoringu biodiverzity o vydání OOP obdržel odbor zvláštní ochrany přírody Agentury od ředitele odboru péče o přírodu a krajinu dne 1. 10. 2018 pod sp. zn. 16972/SOPK/18.

Námitkující dále namítají rozpor návrhu OOP z důvodu *neproporcionality zásahu do práv námitkujících* a uvádějí, že především managementové zásahy nebudou nijak odsouhlaseny s vlastníkem pozemku. Tuto námitku je nutné konfrontovat s realitou. Jak již bylo popsáno výše, realizace všech managementových prací na pozemku, na nichž se nachází chráněný fenomén, je realizován primárním oslovením právě vlastníka pozemku s výzvou podle § 68 ZOPK a ve smyslu nálezu Ústavního soudu, Pl. ÚS 8/08, [137/2010 USn.].

Dne 25. 2. 2019 rozhodla Agentura podle ust. § 172 odst. 5 správního řádu o písemných námitkách p. Milana Smolky, bytem Hostětín 87, 687 71 Bojkovice, tak, že se jim nevyhovuje.

Odůvodnění:

Námitka p. Smolky směřuje k možnosti vždy vyjádřit svůj souhlas či nesouhlas k vjezdu nebo pobytu pracovníků Agentury na jeho pozemcích, zejména týkající se zkoumání rostlin nebo živočichů na pozemcích v bezprostřední blízkosti jeho domu. Agentura k tomuto požadavku uvádí, že vstup pracovníků orgánů ochrany přírody je upraven a limitován kritérii uvedenými v ust. § 62 ZOPK a přístup do krajiny v ust. § 63 ZOPK. Pracovníci Agentury při výkonu monitorovacích činností uvedené limity dodržují a své smluvní partnery o nich zpravují. Pokud jde o smluvní partnery Agentury, na které se § 62 a § 63 ZOPK nevztahuje, Agentura doplňuje, že toto OOP žádná práva k omezení vlastnických práv nezakládá. Co se týče vjezdu motorovými vozidly, ošetřila Agentura tuto nutnost a potřebu třetích subjektů podmínkou č. 1 (společná pro výroky označené jako II., III., IV. a V) pouze na nezbytné případy a rozsah s tím, že motorové vozidlo (pokud nepůjde o vozidlo v majetku Agentury) bude buď označené povolenkou (s uvedením data vydání, platnosti, počtu osob, účelu cesty, event. RZ vozidla), kterou ve smyslu podmínky č. 1 společné pro výroky II., III., IV. a V. vydá příslušné regionální pracoviště Agentury na základě právního důvodu (zejména platné smlouvy o výkonu monitoringu nebo managementových prací), nebo umístěním platné smlouvy na viditelném místě. Uvedenou podmínku vyhodnocuje Agentura jako dostatečnou a přiměřenou k zásahu do vlastnických práv vlastníků dotčených pozemků. S obsahem tohoto OOP budou jednotliví vykonavatelé prací seznámeni, a jeho dodržováním smluvně vázáni. Jakékoliv vybočení nebo porušení stanovených podmínek smí být sankcionováno příslušným kontrolním orgánem ochrany přírody.

Agentura závěrem shrnuje, že účelem vydaného OOP je zjednodušení výkonu státní správy, resp. plnění jí uložených zákonných povinností. Konkrétně je OOP navázáno na pravomoci svěřené Agentuře v ust. § 78 odst. 5 ZOPK a ust. § 45f odst. 1 ZOPK, stejně jako na provádění managementových opatření ve smyslu ust. § 68 ZOPK. Tyto činnosti Agentura provádí na celém území spadajícím do její působnosti ve smyslu ust. § 78 odst. 1 ZOPK. Ani **v případě pozemků spadajících do územní působnosti Agentury z OOP nebudou pro vlastníky pozemků vyplývat žádná nová omezení nebo povinnosti na těchto pozemcích nad rámec současného stavu. Pro vlastníky pozemků v těchto ohledech plynou určitá omezení již přímo ze zákona.** Ve vztahu k monitoringu jde např. o možnost pracovníků orgánů ochrany přírody vstupovat při výkonu své pracovní činnosti v nutné míře na cizí pozemky v souladu s ustanovením § 62 ZOPK (a jemu odpovídající povinnost vlastníka či uživatele tyto vstupy strpět). Dále ustanovení § 68 a 69 ZOPK stanoví možnost provádění tzv. managementových opatření, a to buď na základě uzavřené písemné dohody s vlastníkem, který za provedené opatření bude náležitě finančně kompenzován v souladu

s ustanovením § 68 odst. 2 ZOPK a § 69 odst. 1 ZOPK, nebo po marné výzvě k provedení managementových opatření také ze strany příslušného orgánu ochrany přírody ve smyslu § 68 odst. 3 ZOPK. Veškeré tyto povinnosti vyplývají přímo ze zákona, OOP tak nijak nezakládá povinnosti či omezení nová. OOP pouze směřuje ke zjednodušení výkonu státní správy Agentury tím, že plošně uděluje výjimky z určitých zákonných zákazů nebo uděluje souhlas k činnostem blíže neurčenému okruhu osob, které budou v budoucnu managementové a monitorovací práce, ev. s tím související environmentální činnosti (tvorby sbírek mrtvých částí zvláště chráněné části přírody – blíží § 3 odst. 1 písm. h) ZOPK) vykonávat, přičemž tyto subjekty budou vždy seznámeny s podmínkami uvedenými v OOP. Vzhledem k velkému počtu monitorovacích a managementových akcí prováděných Agenturou (v roce 2018 celkem 2412 smluv či dohod na management, 297 smluv na monitoring a 3100 člověkodní zaměstnanců Agentury) tak bylo přistoupeno k hromadnému povolení výjimek a udělení souhlasů, neboť není reálně možné (s ohledem na zásadu procesní ekonomie, jakožto i faktického nedostatku personálních kapacit) pro každou individuální akci vést správní řízení, pokud se předmět takové činnosti dostane do střetu se zájmy chráněnými zákonem o ochraně přírody a krajiny a současně je ze strany Agentury podporován/zadáván. Vzhledem k tomu, že monitorovací i managementové práce jsou zadávány a požadovány Agenturou samotnou, která by byla k vedení příslušných řízení kompetentní, šlo by pouze o formální záležitost, která by zbytečně personálně i finančně Agenturu zatěžovala. Agentura tedy na základě podnětů a berouc v potaz princip proporcionality (požadavek na to, aby OOP bylo schopno dosáhnout sledovaného cíle a zároveň nezasáhlo neproporcionálně do ústavně zaručených základních práv a svobod) dospěla k závěru, že vydáním tohoto OOP odlehčí administrativní zátěži spočívající v podávání stovek žádostí týkajících se činností, které po třetích subjektech (blíže neurčité osoby) sama požaduje, nebo činností, které sama Agentura vykonává na základě zákonem jí stanovené povinnosti v ZOPK a podle schválených plánovacích dokumentů v souladu se státní koncepcí ochrany přírody.

Toto opatření obecné povahy se oznamuje v souladu s ust. § 173 odst. 1 správního řádu veřejnou vyhláškou zveřejněním na úřední desce Agentury (datum zveřejnění/vyvěšení je uvedeno níže).

POUČENÍ

Opatření obecné povahy podle § 173 odst. 1 správního řádu nabývá účinnosti patnáctým dnem po vyvěšení veřejné vyhlášky na úřední desce Agentury. Proti opatření obecné povahy nelze podat opravný prostředek (§ 173 odst. 2 správního řádu).

Mgr. David Lacina
ŘEDITEL ODBORU ZVLÁŠTNÍ OCHRANY PŘÍRODY

Agentura tímto **žádá** v souladu s ust. § 173 odst. 1 správního řádu obecní úřady obcí, jejichž správních obvodů se opatření obecné povahy týká, o jeho vyvěšení po dobu 15 dnů na svých úředních deskách.